

Genesis 3:9 en 4:9 – Twee vragen

- Lezing: 1 Johannes 4:7-16

⁷Geliefde broeders en zusters, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde komt uit God voort. Ieder die liefheeft is uit God geboren en kent God. ⁸Wie niet liefheeft kent God niet, want God is liefde. ⁹En hierin is Gods liefde ons geopenbaard: God heeft zijn enige Zoon in de wereld gezonden, opdat we door Hem zouden leven. ¹⁰Het wezenlijke van de liefde is niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon heeft gezonden om verzoening te brengen voor onze zonden. ¹¹Geliefde broeders en zusters, als God ons zo heeft liefgehad, moeten ook wij elkaar liefhebben. ¹²Niemand heeft God ooit gezien. Maar als we elkaar liefhebben, blijft God in ons en is zijn liefde in ons tot volmaaktheid gekomen. ¹³Dat wij in Hem blijven en Hij in ons, weten we doordat Hij ons heeft laten delen in zijn Geest. ¹⁴En we hebben zelf gezien waarvan we nu getuigen: dat de Vader zijn Zoon gezonden heeft als redder van de wereld. ¹⁵Als iemand belijdt dat Jezus de Zoon van God is, blijft God in hem en blijft hij in God. ¹⁶Wij hebben Gods liefde, die in ons is, leren kennen en vertrouwen daarop. God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem.

Preek

Lieve mensen,

Onlangs was er een korte discussie rondom dit artikel in de krant:

Slide:

Acht op de tien Nederlanders kan prima leven zonder Jezus. ‘Dit gaat iets met onze veerkracht doen’

Tom Mikkers van de EO zegt in dit artikel:

Slide: Wat verliest Nederland als het Jezus niet meer kent? Het christendom is volgens Mikkers een ‘volksgodsdienst’. ‘De kern van het geloof is heel eenvoudig: heb God lief boven alles en je naaste als jezelf. Onze tijd heeft dat verhaal keihard nodig. (ND, 19-12-2023)

Daarop reageert mijn collega Sape Braaksma uit Leeuwarden iets later in de krant als volgt:

Slide: Het punt is natuurlijk dat Hij gekomen is om dat te doen: God liefhebben boven alles en zijn naaste als zichzelf. Omdat wij daar niks van bakken. Dát is de kern van het christelijk geloof: God heeft zelf gedaan wat Hij van ons vraagt. (ND, 21-12-2023)

Wie heeft nou gelijk? Wat is de kern van ons geloof?

Het probleem is, zoals wel vaker bij discussies: het is als een kruising van snelwegen. Daar zitten geen verkeerslichten, maar fly-overs. Viaducten. Verschillende *levels*. Ik denk dat Sape gelijk heeft als hij zegt dat God zelf doet wat Hij van ons vraagt. Tegelijk blijft die vraag wel staan!! Hoe ziet het leven van een christen er als het goed is uit? Nou, dat je God liefhebt boven alles en je naaste als jezelf. Die opdracht vervalt niet nu Christus de wet volbracht heeft. En het mooie is: in het allereerste begin van de Bijbel zie je daar al de contouren van.

God heeft ons geschapen als verantwoordelijke wezens. Daarin zijn we verschillend van de dieren. We hebben bewustzijn gekregen. En daarmee ook verantwoordelijkheid. God spreekt in het scheppingsverhaal óver de dieren. En Hij spreekt tót de mensen.

Slide: ²⁷God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen. ²⁸Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.'

Verderop in hoofdstuk 2 zegt God ook nog: je moet Mij dienen en respecteren door van één boom af te blijven. Dat is mijn terrein. Dat is niet voor jou. (Gen.2:16-17). Nou, dat gaat gruwelijk mis. De mens denkt in plaats van onderkoning onder God zelf koning te kunnen zijn. Adam en Eva eten wel van de boom. Daarmee betreden ze Gods domein. Ze spelen zelf voor god. *Ni dieu, ni maitre*. En dat is een repeterende breuk. Want die geschiedenis herhaalt zich steeds opnieuw. In de wereld om ons heen. Maar ook in jouw en mijn leven. Zonde is dat.

En God laat het er niet bij zitten. Hij belooft dat het kwaad teniet gedaan zal worden. Daarin heeft God als enige het initiatief. Zijn beloften zijn daarin leidend. Anders loopt de mens vast in het kwaad. En dat is dodelijk. Daarom doet God deze belofte:

Slide: ¹⁴De HEER God zei tegen de slang:
'Vervloekt ben jij dat je dit hebt gedaan,
het vee zal je voortaan mijden,
wilde dieren wenden zich af;
op je buik zul je kruipen
en stof zul je eten,
je hele leven lang.
¹⁵Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare;
dat verbrijzelt jou de kop,
jij bijt het in de hiel.' (Genesis 3)

God belooft de slang dat hij niet zal winnen. Dat wat hij gedaan heeft hem uiteindelijk de kop zal kosten. En dat is Jezus komen doen. Hij overwint het kwade door het goede. En zo zijn wij vrij.

Die belofte van God werkt dus bevrijdend. God zal het doen. Wij hoeven de zondeval niet te overwinnen. En toch blijft God jou en mij aanspreken als verantwoordelijke wezens. En dat zie je prachtig in de twee kernvragen die God in deze hoofdstukken stelt.

Slide: ⁸Toen de mens en zijn vrouw de HEER God in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor Hem tussen de bomen. ⁹Maar de HEER God riep de mens: 'Waar ben je?' (Genesis 3)

Waar ben je? God roept de mens niet ter verantwoording. Maar wel tevoorschijn. Je hoeft je niet te verbergen. Je bent ook geen slachtoffer, dus je hoeft niet zielig te doen. Waar ben je? Sta op!! Neem je rol opnieuw in. De zonde verandert niets aan waar je toe geroepen bent. Kom dicht bij Mij en verhoud je tot Mij. God zegt: heb Mij lief. Eer mij met alles wat in je is. De zonde is wat dat betreft geen veranderende factor. Ik blijf je bij me roepen.

En één hoofdstuk verder, ook weer vers 9, stelt God een andere belangrijke vraag.

Slide: ⁹Toen vroeg de HEER: 'Waar is Abel, je broer?' 'Dat weet ik niet,' antwoordde Kain. 'Moet ik soms waken over mijn broer?' (Genesis 4)

Waar is je broer? Kain heeft Abel doodgeslagen. Uit jaloezie. Door de zonde zijn alle verhoudingen stukgegaan. Niet alleen die met God, maar ook die met je broers en zussen, je medemensen. Ook dat ervaren we aan den lijve. Er gaat zoveel stuk. Een soort van tweede zondeval, zo zou je kunnen zeggen. Alle terreinen van het leven worden door het kwaad geraakt. Waar is je broer?

Die twee vragen. Waar ben je? En: waar is je broer? Die twee vragen blijven superbelangrijk. Genesis zet de lijnen uit voor heel de Bijbel en heel de geschiedenis. En als Jezus later gevraagd wordt wat het belangrijkste is in de wet. In waarin God ons verantwoordelijk maakt. Dan gaat dat als volgt:

Slide: ³⁵Om Hem op de proef te stellen vroeg een van hen, een wetgeleerde: ³⁶'Meester, wat is het grootste gebod in de wet?' ³⁷Hij antwoordde: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. ³⁸Dat is het grootste en eerste gebod. ³⁹Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. ⁴⁰Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.' (Matteüs 22)

De hele Bijbel, zegt Jezus, is in die twee geboden samen te vatten. Die grondslag, die zie je al in Genesis 3 en 4. In de twee belangrijke vragen die God ons stelt. Geloven draait om genade. Zeker. God doet alles voor onze redding en bevrijding. Jezus verslaat het kwaad en overwint de duivel. Dat bevrijdt ons van de vloek. We zijn geen slaven meer van het slechte. Maar dat is niet het eindpunt. God heeft ons ooit tot verantwoordelijke wezens geschapen. Mensen, die op deze aarde Hem moeten representeren.

Hoe dat er uit ziet? Nou, daar zou je voor jezelf deze twee vragen regelmatig kunnen stellen. Hoe is mijn verhouding met God? En hoe ga ik om met mijn naaste? Zo stelt God aan het begin van de Bijbelse geschiedenis de vragen aan jou als mens. Als mensen die leven van genade leven en bevrijd zijn. En Jezus stelt die vragen opnieuw en intens. Ik hoop dat je je laat bevragen. En elke keer weer tevoorschijn wilt komen als mens van God, die goed is voor deze wereld en betrokken op je naaste. Dan komt Gods genade tot bloei in jouw leven. En daar is het allemaal om begonnen.

Amen